

uitbreiding aardbeirassen op de Oranje Lijst

De Oranje Lijst (zie kader) laat op basis van historische bronnen zien welke rassen van ongeveer 1850 tot 1950 geteeld zijn. Er stonden aanvankelijk 178 aardbeirassen op. Door de aanvulling met enkele honderden rassen uit de catalogi van E.H. Krelage & Zn bevat deze lijst nu 544 aardbeirassen.

De samenstellers van de Oranje Lijst, Sierd Zijlstra en Lau Simons van het CGN, kwamen door een tip van een lid van de Noordelijke Pomologische Vereniging op het spoor van de 'Tuinbouw-Inrichting' E.H. Krelage in Haarlem, die van 1867 tot 1878 'Catalogi der aardbeziën' met zowel namen als beschrijvingen van aardbeirassen publiceerde. Deze 'beredeneerde' catalogi konden besteld worden 'tegen franco overmaking van 30 cents in postzegels'. Uit deze catalogi zijn 387 rasnamen opgetekend, waarvan 371 nog niet voorkwamen in de Oranje Lijst, gewas aardbei. De namen van negen rassen in deze catalogi zijn teruggevonden in huidige collecties.

Hiermee is het aantal nog aanwezige oude aardbeirassen van het Nederlands biocultureel erfgoed gekomen op 31.

De catalogi waren niet eerder opgemerkt doordat die in de Special Collections van Wageningen UR Library waren ondergebracht in de rubriek 'Literatuur over bloembollen'. Dit is niet zo vreemd. E.H. Krelage & Zn had zich als bloemisterij gespecialiseerd in bloembollen. Waar Krelages interesse in aardbeirassen vandaan was gekomen, is moeilijk te achterhalen. Wellicht heeft het te maken met de omvangrijke aardbeienteelt in de 19de eeuw in het gebied rond Heemskerk en Beverwijk, niet ver van Haarlem. Het is niet duidelijk waarom het bedrijf na negen jaar stopte met de verkoop van aardbeiplanten.

Jan Veel

Bron: www.deoerakker.nl/nl/oerakker/Oranje-Lijst

De Oranje lijst biedt een overzicht van landbouw- en tuinbouw-rassen die werden geteeld in de periode vanaf 1850 tot aan de Tweede Wereldoorlog en laat tevens zien welke rassen nu nog in de handel verkrijgbaar zijn, of in welke genenbank ze bewaard worden. Deze oude rassen vormen vaak het uitgangsmateriaal van de moderne rassen die tegenwoordig in de handel zijn. Zij zijn vaak gebruikt voor het maken van selecties en kruisingen. Door oude rassen beschikbaar te houden, behouden we de mogelijkheid ook toekomstige rassen te ontwikkelen met de inbreng van deze oude rassen. Ze hebben vaak andere vormen, kleuren en smaken dan het tegenwoordige materiaal. Oude rassen zijn ook deel van ons nationaal erfgoed.

De kleur oranje werd gekozen, omdat veel materiaal intussen is verdwenen, of in het voortbestaan wordt bedreigd. De Oranje Lijst is een initiatief van het Centrum Genetische Bronnen Nederland (CGN). De lijst is in veel gevallen bijgewerkt met informatie gekregen van leden van "De Oerakker" waarvan de deelnemers zich inzetten voor het behoud en gebruik van oude, vaak vergeten akkerbouw-, groente- en fruitgewassen en -rassen.

Blad uit een catalogus van E.H. Krelage. Bron: Special Collections WUR. Foto: CGN.